

О. В. КУЛЬЧИЙ*

ЩОРІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ РАДИ АРХІВІВ

У період з 21 по 24 листопада 2013 року делегація українських архівістів на чолі з Головою архівної служби України О. П. Гінзбург, за участі директора Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва О. В. Кульчий та директора Державного архіву м. Києва В. П. Купченко взяла участь у роботі щорічної конференції Міжнародної Ради Архівів (далі МРА) “Облік, прозорість та доступ до інформації”, у засіданнях Форуму національних архівістів та Ради Європейського відділення МРА (EURBICA), які відбувалися у м. Брюссель (Королівство Бельгія).

21 листопада 2013 року в Посольстві України в Королівстві Бельгія відбулася зустріч делегації з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Королівстві Бельгія та Великому Герцогстві Люксембург (за сумісництвом) Долговим І. О. Обговорено позицію української делегації під час участі у пленарному засіданні Форуму національних архівістів.

22 листопада 2013 року в Королівській бібліотеці відбулась церемонія відкриття Форуму національних архівістів (Forum of national archivists), а також засідання Ради Європейського відділення МРА (EURBICA). З вітальним словом до учасників звернувся президент МРА Мартін Берендсе. Він зазначив, що загальною темою для обговорення під час засідань Форуму національних архівістів є “Відкрите суспільство, відкрита інформація”.

У презентаційному виступі “Відкрите управління і роль архівів” Хон Джон Беннон (Австралія) зупинився на принципах законодавства про свободу інформації, зауважив, що інформація, яка зберігається в архівах, не може бути обмеженою, за винятком норм, котрі захищають права людини на приватну інформацію.

Джейм Антунес да Сілва (Бразилія) у доповіді “Публічне право на доступ до інформації” зазначив, що в Європі існує Конвенція про захист інформації, яка була прийнята Радою Європи у 1981 році з метою за-

* *Кульчий Олена Валеріївна* – директор Центрального державного архів-музею літератури і мистецтва України.

Українська делегація на Щорічній конференції МРА (м. Брюссель, Королівство Бельгія). Зліва направо: директор Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва О. Кульчий, Голова Державної архівної служби України О. Гінзбург, директор Державного архіву м. Кисва В. Купченко.

хисту фізичних осіб, при автоматизованій обробці. Він підкреслив, що в Бразилії право на інформацію передбачає свободу поглядів, одержання і передавання інформації без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів. Громадянам забезпечується право на захист інформації, що становить суспільний інтерес. Захист інформації не включає загального визначення інформації. Будь-який факт або повідомлення можуть вважатися інформацією, незалежно від природи її носія.

Після презентаційних виступів відбулася дискусія, під час якої обговорювалася програма Форуму на 2014 рік. Також було обрано Президента Форуму на 2014 рік.

Відкриттю конференції “Облік, прозорість та доступ до інформації” передувала велика підготовча робота. На цьому етапі члени МРА активно відреагували пропозиціям щодо вибору тем виступів та презентацій. Загалом програмний комітет конференції отримав понад 110 заявок практично з кожного регіону світу.

Відзначимо, що це була перша щорічна конференція МРА, яка стала відкритою для участі всіх охочих. Можливість участі всіх архівістів світу було відображене в Конституції, схваленої Міжнародними загальними зборами, що відбулися в м. Брісбен (Австралія) в 2012 році.

Слід зауважити, що МРА є громадською неурядовою організацією, котра фінансується її членами. Понад 60 років МРА об’єднує архівні

Голова Державної архівної служби України О. Гінзбург та директор Державних архівів Бельгії К. Велле.

установи та фахівців-практиків у всьому світі, щоб на високому рівні забезпечити управління архівами і фізичний захист документальної спадщини, створити авторитетні стандарти, підтримати діалог, обмін і передачу знань і досвіду через національні кордони. Маючи 1500 членів у 195 країнах і територіях, МРА прагне використовувати культурне різноманіття своїх членів для створення ефективних рішень і популяризації професії .

МРА – міжнародна організація, яка працює з особами, котрі ухвалюють рішення на найвищому рівні. Працюючи в тісному контакті з міжурядовими організаціями, такими як ЮНЕСКО та Рада Європи, МРА має тісні зв'язки з іншими неурядовими організаціями, наприклад, із Міжнародним комітетом Блакитного щита.

Існує 4 види членства, яке розподіляється між установами (центральні чи національні архівні установи, професійні асоціації, міжнародні організації та приватні архіви) і приватними особами (будь-який професійний архівіст або архівіст-студент). Всі рівною мірою цінуються МРА і отримують користь, будучи частиною міжнародної системи, де вони можуть дізнаватися про професійний досвід, обмінюватися поглядами, удосконалювати знання, знаходити підтримку.

23 листопада 2013 року в Соррег Hall відбулася церемонія відкриття щорічної конференції Міжнародної ради архівів, у якій взяли участь директор Державних архівів Бельгії Карел Велле, Міністр науки Філіп Коурард (Бельгія), Президент МРА Мартін Берендсе. Учасників конфе-

Голова Державної архівної служби України О. Гінзбург та директор
Генеральної дирекції державних архівів Польщі В. Степняк.

ренції привітав Мартін Берендсе, який з приємністю зазначив, що 500 осіб зі ста країн світу погодилися приїхали до Брюсселя для участі у роботі щорічної конференції МРА.

З основними доповідями виступили: директор IRMT Енн Терстон, бельгійський уповноважений з питань інформації Віллем Дебекеларе, голова департаменту зв'язків з громадськістю та прозорості інформації при Раді Європейського Союзу Андре Рупрехтер, директор ARMA Елісон Норс.

Зупинимося на виступі голови департаменту зв'язків із громадськістю та прозорості інформації при Раді Європейського Союзу Андре Рупрехтер, щоб наблизити читача до атмосфери конференції та змісту виступів, які відображають сучасні та актуальні тенденції архівної справи у світі. Андре Рупрехтер зупинився на проблемі ролі архівів у прозорості процесів. Він зауважив, що доступ до інформації, підзвітності, прозорості роботи архівів – це теми, які тісно пов'язані. Інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) змінили очікування щодо доступу до інформації. Водночас тенденція до відкритого уряду зростає, що дозволяє громадянам мати доступ до документації та роботи різних установ і урядів, сприяє ефективному громадському контролю. Але як слово “прозорість” реалізується на практиці, що саме мається на увазі під цим? Чи означає це підзвітність і прозорість роботи уряду? Можна стверджувати, що архіви відіграють велику роль на всіх етапах прозорості – шляхом збереження інформації та забезпечення доступу

Українська делегація під час зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Королівстві Бельгія та Великому Герцогстві Люксембург (за сумісництвом) І. Долговим. Зліва направо: Голова Державної архівної служби України О. Гінзбург, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Королівстві Бельгія та Великому Герцогстві Люксембург (за сумісництвом) І. Долгов, директор Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва О. Кульчий, директор Державного архіву м. Києва В. Купченко.

громадськості до них, що є відправною точкою в публічній звітності. Зокрема, в контексті Європейського Союзу, історичні архівні колекції проливають світло на минуле та сучасні події, виявляючи різні точки зору, витoki компромісних рішень у переговорах. У виступі було наведено приклади з повсякденної практики в Раді Європейського Союзу.

До речі, одним із основних проєктів, що розробляються в даний час під орудою Андре Рупрехтер, є проєкт, спрямований на модернізацію діловодства в роботі Ради ЄС для поліпшення управління інформацією, забезпечення безперебійної роботи бізнесу і збільшення надійності, відповідальності та прозорості.

Актуальними і сучасними були тези професора з архівів та документознавства при Університеті Британської Колумбії Шарон Олександр-Гудінг “Конфіденційність у небезпеці? Захист даних та діловодства у цифровому світі”. У них йшлося про те, що сучасні технології змінили засоби створення архівної інформації, поширення, зберігання та ведення облік, стали містити персональні дані. Це створює багато

складнощів для діловодів як довірених зберігачів. Доступ, використання та повторне використання інформації здійснюється при повному визнанні правових вимог.

Подальша робота конференції була організована шляхом розподілу учасників за 15 тематичними секціями. Зацікавленість викликали наступні теми: “Напруженість між доступом до інформації і права щодо захисту даних”, “Взаємодія (співпраця) громадян із владою, архівами і історією”, “Захист даних і ведення документації у цифровому світі”, “Відкрите суспільство і відкрита інформація”.

Під час секційних засідань відбулася зустріч Голови Державної архівної служби України О. П. Гінзбург з директором Державних архівів Бельгії Карелом Велле. Обговорювалися шляхи співпраці між архівними установами України та Бельгії. Карел Велле повідомив, що національні архіви країни зберігають архівні документи центральних установ національного – нині федерального – бельгійського уряду, яким від 30 до 1000 років. В архіві Бельгії зберігаються також документи про осіб, які відіграли важливу роль у бельгійському суспільстві (як політики, так і приватні особи). Читальна зала архіву Бельгії вміщує 50 відвідувачів, де створено комфортні умови для роботи з документами та можна застосовувати сучасні технічні засоби для здійснення пошуку необхідної інформації. Під час обговорення сторони підкреслили важливість обміну практичним досвідом та досягненнями між українськими та бельгійськими архівістами.

У рамках договору про співпрацю в архівній галузі між Україною та Республікою Польща були проведені консультації Голови Державної архівної служби України О. П. Гінзбург з директором Генеральної дирекції державних архівів Польщі В. Степняком, підписані доповнення до Угоди. О. П. Гінзбург запросила свого колегу на відкриття документальної виставки, присвяченої 200-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка, яке заплановано на 27 лютого 2014 року.

Після пленарного та секційних засідань відбулось засідання Генеральної Асамблеї МРА, де було проведено голосування країнами-членами МРА як з організаційних питань, так із питань фінансування організаційного комітету МРА, що функціонує на постійній основі. Державна архівна служба України як користувач категорії А 1 отримала для голосування блакитну картку і право на 4 голоси. Наша делегація підтримала всі питання, які виносились на порядок денний, а саме: звіт про фінансову діяльність за поточний рік (доповідач віцепрезидент з фінансів), проект бюджету на 2014 рік та шкалу членських внесків на 2014 рік.

Завершуючи роботу конференції, організатори подякували всім за участь, за створення дивовижної атмосфери доброзичливості та ентузіазму, яка панувала упродовж усіх днів роботи. Наступна щорічна конференція запланована на 13–15 жовтня 2014 року у м. Жирона (Іспанія).

Варто згадати про партнерів конференції, тим самим показавши об'єднання зусиль як державного, так і приватного сектору у підходах до організації та проведення масштабних міжнародних заходів. Одним із них була організація Family Search, яка є світовим лідером у зборі, збереженні та обміні історичних записів, що документують події життя людства. Як некомерційна організація з понад 100-річним досвідом, Family Search працює з тисячами державних, церковних і приватних архівів у всьому світі щодо оцифрування та збереження архівних документів.

“Vice-Rector” – французька компанія, яка з 1963 року є провідною у виробництві та продажу обладнання для вантажно-розвантажувальних робіт і має майже 40 000 клієнтів у всьому світі.

Компанія “Zeutschel GmbH” – відомий постачальник в галузі охорони культурних цінностей, який розробляє, виробляє і продає сканери, програмне забезпечення, камери для мікрофільмів, зчитувальні пристрої тощо. Ці системи та програмне забезпечення використовуються у бібліотеках, архівах, університетах, земельних реєстрах і бізнесі в усьому світі вже впродовж 50 років.

Особливі слова вдячності члени делегації висловлюють Аллі Круглік, першому секретарю Посольства України в Королівстві Бельгія, яка під час роботи на засіданнях активно працювала з учасниками української делегації та створювала комфортні умови у країні нашого перебування.